

יהדות

לבתי ספר עצמאיים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעותיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	דינים	—	(5×8)	—	40 נקודות
פרק שני	—	מחשבה ומוסר	—	(12×5)	—	60 נקודות
						<u>100 נקודות</u>
						סה"כ

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/ המשך מעבר לדף /

השאלות

פרק ראשון — דינים (40 נקודות)

ענה על שמונה מן השאלות 1-12.

בשאלות שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה — 5 נקודות).

1. דיני הדלקת נרות שבת

- א. באיזה מקרה אורח חייב להדליק נרות שבת במקום שבו הוא מתארח, גם אם מדליקים עבורו בביתו? (2 נקודות)
- ב. באיזה מקרה אורח חייב להשתתף עם בעל הבית בהדלקת נרות שבת? (נקודה אחת)
- ג. באיזה מקרה אורח אינו צריך להדליק נרות במקום שבו הוא מתארח, וגם אינו צריך להשתתף עם בעל הבית? (2 נקודות)

2. מלאכת הטוחן

- א. באילו תנאים מותר לטוחן בננות (בשביל תינוקות)? (3 נקודות)
- ב. "מותר לפורר אפילו בסכין גבישי סוכר". הסבר מדוע. (2 נקודות)

3. מלאכת המוציא מרשות לרשות

- בכל אחד מהמקרים שלפניך ציין אם מותר לצאת לרשות הרבים. נמק את תשובותיך.
- (1) אדם מרכיב משקפי קריאה.
 - (2) אישה עונדת תכשיטים.
 - (3) אדם מחזיק מזון בפיו.
- (5 נקודות)

4. הלכות עובדין דחול

- א. "שלא יהא הילוכך של שבת כהילוכך של חול". איזה "הילוך" נאסר בשבת? ציין מקרה אחד שבו הילוך זה מותר בשבת, ונמק מדוע הוא מותר במקרה זה. (3 נקודות)
- ב. הרוצה לשאול חפץ מחברו בשבת — כיצד ינסח את בקשתו? נמק. (2 נקודות)

5. הלכות תענית ציבור

- א. מהי התכלית של תענית הציבור, ועל מי נאמר כי "תפסו את הטפל והניחו את העיקר"? (2 נקודות)
- ב. מדוע נקבעה תענית ציבור בג' בתשרי, ומדוע נקבעה תענית ציבור בי' בטבת? (3 נקודות)

6. הלכות יום הכיפורים

- א. מי שאוכל בהיתר ביום הכיפורים — האם עליו לקדש, והאם עליו לומר "יעלה ויבוא" בברכת המזון? (נקודה אחת)
- ב. למי מותר לנעול נעלי עור ביום הכיפורים? ציין שניים. (2 נקודות)
- ג. ציין שני הבדלים בין הבדלה במוצאי שבת ובין הבדלה במוצאי יום הכיפורים. (2 נקודות)

7. הלכות חנוכה

- א. מדוע מצווה מן המובחר להדליק נר חנוכה בשמן זית? (2 נקודות)
- ב. "הדלקה עושה מצווה".
- הסבר כלל זה באמצעות דוגמה אחת. (3 נקודות)

8. הלכות משלוח מנות

- א. במצוות "משלוח מנות" — מה ראוי להיקרא "מנות"? כתוב דוגמה אחת. (2 נקודות)
- ב. על מה צריכים איש ואישה להקפיד ב"משלוח מנות", והאם יש להקפיד על כך גם ב"מתנות לאביונים"? (3 נקודות)

9. הלכות חלה

- א. (1) מהו שיעור העיסה שחובה להפריש ממנה חלה?
- (2) איזו כמות יש להפריש מהעיסה, ומה עושים עם החלק שהופרש? (3 נקודות)
- ב. מה מברכים כשמפרישים חלה? (נקודה אחת)
- ג. באיזה מקרה יש להפריש חלה בלא ברכה? (נקודה אחת)

10. הלכות ביעור מעשרות

- א. ציין את הזמנים של ביעור מעשרות. (2 נקודות)
- ב. כיצד מבערים את המעשרות? (3 נקודות)

11. דיני מצוות התלויות בארץ

- א. באילו שנים נוהג מעשר שני, ובאילו שנים נוהג מעשר עני? (2 נקודות)
 - ב. הסבר את שני המושגים האלה:
 - (1) פדיון מעשר שני.
 - (2) חילול מטבע של מעשר שני.
- (3 נקודות)

12. דיני הרכבה וכלאי הכרם

- א. בנוגע לכל אחת מהפעולות שברשימה — ציין אם היא מותרת או אסורה.
 - (1) הרכבת אילן סרק באילן פירות.
 - (2) הרכבת אילן סרק באילן סרק.
 - (3) הרכבת זרעים הראויים למאכל בזרעים שאינם ראויים למאכל.
- (2 נקודות)
- ב. האם מותר להרכיב שני אילנות מאכל בחוץ לארץ? (נקודה אחת)
 - ג. מה הדין של פירות שנוצרו מהרכבה, ומה הדין של פירות שנוצרו מכלאי הכרם? (2 נקודות)

פרק שני — מחשבה ומוסר (60 נקודות)

ענה על חמש מן השאלות 13-20.

בשאלות שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה — 12 נקודות).

13. פרקי אבות, פרק ב'

- א. "רבי אומר: איזוהי דרך ישרה שיבּוֹר לו האדם". (פרק ב', משנה א')
 על פי ר"ע מברטנורה, באר את המילה המודגשת. (3 נקודות)
- ב. על השאלה "איזוהי דרך ישרה" עונה התנא: "כל שהיא תפארת לעושיה".
 על פי ר"ע מברטנורה, הסבר מהי הדרך הישרה, ומדוע היא תפארת לעושיה. (4 נקודות)
- ג. שנאת הבריות היא מן הדברים ש"מוציאין את האדם מן העולם". (פרק ב', משנה י"א)
 כתוב שני הסברים לדברים אלה, על פי ר"ע מברטנורה. (5 נקודות)

14. רבנו יונה, פירוש לפרקי אבות

- "צאו וראו איזו היא דרך ישרה שידבק בה האדם". (אבות, ב', ט')
- א. בחר באחת מהמידות הנזכרות במשנה והסבר כיצד מבאר אותה רבנו יונה. בתשובתך הסבר מדוע מידה זו היא "דרך ישרה". (6 נקודות)
- ב. על פי רמב"ם, המובא בדברי רבנו יונה, הסבר מדוע המידה "לב טוב" היא "דרך ישרה". (6 נקודות)

15. רמב"ן, פירוש התורה, שמות, י"ג, ט"ז

- א. על אילו עיקרי אמונה מורה "המופת הנפלא", וכיצד הוא מורה עליהם? (5 נקודות)
- ב. מדוע ציווה ה' לעשות זיכרון למופתים? (3 נקודות)
- ג. "מן הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בנסים הנסתרים".
 הסבר את כוונת דברי הרמב"ן במשפט המצוטט. (4 נקודות)

16. ספר החינוך, מצווה שלא לאכול טרפה

- א. מדוע התורה לא כתבה את הטעם לאיסור מאכלות אסורות? (6 נקודות)
- ב. "ואל תקשה עליך ותאמר: מה הפסד אפשר להיות בבהמה שנטרפה מיד ונשחטה?" כתוב את שתי תשובותיו של בעל ספר החינוך על שאלה זו. (6 נקודות)

17. רבנו בחיי, חובות הלבבות, שער עבודת אלקים

- א. הסבר כיצד מתעוררים לעבודת ה' על ידי השכל. (3 נקודות)
- ב. "כוח ההתעוררות [לעבודת ה'] המושרש בשכל, נחלש על ידי שלושה גורמים". כתוב שניים מן הגורמים. (5 נקודות)
- ג. בנוגע לכל אחד מן הגורמים שכתבת, הסבר כיצד התורה מסייעת לאדם להתחזק בעבודת ה'. (4 נקודות)

18. מבי"ט, בית אלקים

- א. מדוע צדיקים וישרים שהתפללו על הגאולה לא נענו בתפילתם? (6 נקודות)
- ב. "ויותר נקל הוא לאחרונים, הקרובים יותר לזמן הגאולה, שתתקבל תפילתם מהראשונים, משני טעמים". כתוב את שני הטעמים. (6 נקודות)

19. הרב דסלר, מכתב מאליהו

- א. לדעת הרב דסלר, נתינה היא מידה טובה ונטילה היא מידה רעה. הסבר את מחאתם של הסוחרים: "הלא בזה תפריעו את סדר העולם!", המופנית נגד דעתו של הרב דסלר. (4 נקודות)
- ב. כיצד יכולים הסוחרים הצדיקים להגיע למידת הנתינה, אף על פי שהם גם נוטלים? (4 נקודות)
- ג. הסבר מה למד הרב דסלר ממעשיו של חנוך על מידת הנתינה, וכיצד הוא למד זאת. (4 נקודות)

20. הרב שמואלביץ, הכרת הטוב

- א. "אמר לו הקב"ה [לאהרן]: שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומיטיב את הנרות" מהי הגדולה של הדלקת הנרות? הסבר על פי משל הפיקח והסומא. (6 נקודות)
- ב. מדוע ראה ראובן צורך להכיר טובה ליוסף על שהזכיר אותו בחלומו? (3 נקודות)
- ג. מה למד הרב שמואלביץ מהכרת הטוב שהכיר ראובן ליוסף על חלומו? (3 נקודות)

בהצלחה!